

građe kod nas.

Sadržaj knjige ima slijedeći raspored: *Zahvalna riječ izdavača* Manfreda Schneidera upućena svi suradnicima i podupiraocima ovog projekta, *Predgovor* u kome se objašnjava značaj i struktura sakupljenje građe i zatim sama građa, koja je grupirana u tri veća poglavlja. *Instrumentalni komadi* prvog dijela knjige (izvori do kraja 19. st., obuhvaćaju notni primjeri od broja 1-216) proizašli su iz izvora čiji se sadržaj može datirati sa sigurnošću u kraj 18. st. i u 19. st., čak i onda kada je rukopis tj. notni zapis napravljen i početkom 20. st. Drugi dio (izvori iz 20. st. su notni primjeri pod brojevima 217-264) sadrži melodije koje su nastale nakon I svjetskog rata i nose pečat mlađeg stilskog izraza. Treći dio knjige (notni zapisi pod brojevima 265-300) sadrži melodije koje su dio folklornog glazbenog repertoara ali su se svirale na slijedećim glazbalima: Schwegelpfeife (tj. poprečna flauta bez klapni), Raffele ili Scheitzither (stari oblik citre), Holz-auf-Stroh ili tzv. Holzernes Glachter (ksilofon), gitara, harfa i usna harmonika. Većina instrumentalnih melodija gotovo 90% su plesovi, dok ostatak sačinjavaju melodije koje su se svirale u svjetovnim ili crkvenim obredima.

Knjiga je opremljena vrlo stručno napisanim i iscrpnim komentarima (bilješkama) uz svaki komad (u posebnom poglavlju knjige), oznakama uz izvori i literaturu, kazalom imena, stvarnim kazalom i kazalom mjesta.

KREŠIMIR GALIN

Rapapallit ja lakuttimet, Timo Leisiö Kansanmusiikki-instituutin julkaisuja, Kauhava 1985, 38 str.

Katalog folklornih glazbala s jedne postave izložbe, sam po sebi ne bi trebao biti zanimljiv etnoorganologu, jer katalozi obično ne sadrže mnogo o određenoj problematici, zbog svoje nužne popularne koncepcije, tj. proširenih tumačenja legendi iz vitrina s glazbalima.

Katalog s naslovom *Drevna finska glazbala* čiji je tekst napisao Timo Leisiö, a

bogato su ga opremili fotografijama Kari Jääskeläinen, crtežima Oili Syvälähde-Leisiö, zaslužuje posebnu pažnju zbog svoje specifične, dublje promišljene koncepcije i pokušajima znanstvene interpretacije porijekla glazbala, terminoloških problema kao i kulturnih interakcija između različitih naroda i kultura. Kao arhitekt izložbe potpisan je Börje Rajalin, dok je za postavu izložbe glinenih flauta potpisan Ilpo Mikkonen, a za sve druge instrumente Rauno Nieminen.

Izložbena koncepcija je kronološko prezentiranje finskih i karelijskih glazbala sve od kamenog doba do današnjeg vremena. Vremenska periodizacija obuhvaća kameno doba (s početkom od cca 7500 godina p.n.e.), neolitski period (2500-1500 p.n.e.), prelazni period od neolitika do brončanog doba (2500-1000 p.n.e.), željezno doba (0-1000 godina n.e.), srednji vijek (1100-1500 g.), razdoblje od srednjeg vijeka do modernog doba (1500-1900 g.) i moderno doba. Dok smo svjesni da je ta periodizacija izbor autora prema njemu odgovarajućim kriterijima (ovdje nije naveden autor periodizacije) i za to možda ne trebamo tražiti objašnjenja, unutar tih periodizacija nedostaju nam izvori na temelju kojih su određeni tipovi glazbala uvršteni u vrlo stara razdoblja finske kulture (npr. kameno doba i neolitik). Poznato je da je u cijelom svijetu, a tako i u Finskoj arheomuzikologija tj. glazbena arheologija, vrlo mlada znanstvena disciplina, i da ne raspolaže takvim nalazima glazbala poput pištaljki, tj. flauta s unutarnjim zrakovodom i čepom bez rupica za sviranje, ali *izrađenih od kore drveta*. Poznat nam je rad Timo Leisiö-a na istraživanju nazivlja glazbala s ciljem da se uspostavi kronološki slijed među finskim tipovima glazbala, i zato pretpostavljamo da je ta kronologija izvedena na temelju lingvističkih proučavanja.

Pored kronološkog redoslijeda glazbala u katalogu, prisutan je i klasifikacijski sustav prema tipovima glazbala, općenito prihvaćen i poznat kao sustav Hornbostela i Sachs-a. Primjena ovog sustava predstavlja značajnu kvalitetu kataloga jer grupira glazbala u porodice tj. skupine prema načinu proizvođenja zvuka.

Tekst je vrlo dobro opremljen not-



nim transkripcijama svirke na glavnim predstavnicima pojedinih tipova glazbala - i po jednom fotografijom za svaki tip i karakterističnu varijantu glazbala. Publikacija je, stoga, vrlo instruktivan priručnik za svakog tko želi upoznati cjelokupni instrumentarij Finske i Karelije.

Katalog je opremljen također i značajnim geografskim kartama rasprostiranja glazbala tj. pojedinih tipova na području Finske i Karelije.

Posebnu vrijednost kataloga predstavlja trojezični tekst tiskan na finskom, karelijskom i engleskom jeziku što omogućava pažljivom čitaocu i komparaciju termina, tj. naziva glazbala u finskom i karelijskom jeziku. Daje iscrpna tumačenja o značenju naziva na temelju kojih se mogu izvesti paralele prema sličnim nazivima glazbala Finske, Karelije, drugih zemalja pa i Jugoslavije.

U cjelini, katalog tim kvalitetama odudara od standarda dosadašnjih kataloga objavljenih uz slične muzejske izložbe i zbog toga može predstavljati i uzor katalogizima sličnog sadržaja u budućnosti.

KREŠIMIR GALIN

*Trends and Perspectives in Musicology, Proceedings of the World Music Conference of the International Music Council October 3-5, 1983, Publications issued by the Royal Swedish Academy of Music, No.48, 1985, 166 str.*

U četrdeset i osmoj knjizi izdanja švedske glazbene akademije *Pravci i vidici u muzikologiji - referati sa svjetske glazbene konferencije Međunarodnog savjeta za glazbu, listopad 3-5, 1983* koja je objavljena 1985. godine u obliku kongresnog zbornika radova, sadržani su gotovo svi znanstveni prilozi pročitani na toj konferenciji.

Prvotne težnje konferencije koje su bile usredotočene na rasvjetljavanje dviju osnovnih tema (1. međukulturalni procesi; 2. percepcija u glazbi) djelomično su ostvarene u objavljenim znanstvenim prilogima sakupljenim u ovoj knjizi, dok je konferencija u cjelini

doprinjela proučavanju istraživačkih problema povezanih s velikim projektom Međunarodnog savjeta za muzikologiju *Glazba u životu čovjeka - glazbena povijest svijeta*.

Nakon predgovora Hansa Astranda i Gunnara Larssona slijedi pozdravni uvodnik u rad konferencije Barry S. Brooka koji je posvećen odnosu IMC-a i muzikologije uopće.

Znanstvene priloge i knjizi može se svrstati prema navedenim osnovnim temama u dvije skupine. U prvoj skupini su nešto brojniji prilozi posvećeni metodološkim problemima komparativnog proučavanja procesa interakcija raznih kultura.

Karl Rahkonen se bavi problemom primjene komparativne metode u etnomuzikološkom istraživanju finskog kordofonog glazbala poznatog pod imenom Kantele. Esi Sutherland-Addy piše u članku *Cross cultural influences on oral musicological and visual art forms in Africa* o međukulturalnim utjecajima na usmene muzikološke (? vjerojatno muzičke) i vizualne umjetničke oblike u Africi. Rembrandt F. Wolpert raspravlja u svom članku o pripadnosti *Slabe žabe*, vrsti japanske folklorne pjesme, korejskoj plesnoj igri, ili kineskoj vrsti *musicae irregularis* perioda Tang ili iranskoj magiji za izazivanje kiše. Elizabeth Markham je proučila napjeve iz Kine iz perioda Tang koji su se izvodili na japanskom dvoru ali i u hramovima srednjeg vijeka. Jang Ling raspravlja o folklornoj pjesmi iz Gardeby-a kao o primjeru glazbene emigracije i imigracije. Karl-Olof Edstrom prikazao je vrstu *Jojk* kao jasan primjer organske i neorganske akulturacije. Ellen Hickmann je izložila nekoliko međukulturalnih problema sa područja arheomuzikologije.

U skupini priloga koji se bave problematikom recepcije glazbe, nešto je manji broj priloga. Nils L. Wahlin izlaže novija zapažanja o biološkom pristupu muzikologiji. Doris Stockmann razmatra procese vrednovanja i percepcije glazbe u komparativnoj modalnoj estetičkoj komunikaciji. Michael Imberty raspravlja o metodama i problemima semantike glazbe dok Andrzej Rakovski izvještava o problemima oblikovanja slušnih kodova za glazbu i jezik. Ernst Terhardt govori o slušnim univerzalijama u glazbenoj percepciji, a Jan Steszew-